

"בפרי הארץ"

"פרישת שופטים"

"ויבטחו בך יודעי עמך"

"תמים תהיה עם ה' אלהיך"

רש"י: תמים תהיה עם ה' אלהיך - התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו.

ר' יוסף בכור שור: תמים תהיה: כאיש תם שאינו מדקדק ומערים עם בוראו, אלא מה שהקב"ה מביא לידו לוקח, ואינו מצפה כי אם לרצונו הן טוב הן חילוף, ויאמר: "ה' הוא הטוב בעיניו יעשה".

רמב"ן: וטעם תמים תהיה עם ה' אלהיך - שנייחד לבבנו אליו לבדו, ונאמין שהוא לבדו עושה כל והוא היודע אמתת כל עתיד, וממנו לבדו נדרוש העתידות, מנביאיו או מאנשי חסידיו רצוני לומר אורים ותומים. ולא נדרוש מהוברי שמים ולא מזולתם, ולא נבטח שיבואו דבריהם על כל פנים, אבל אם נשמע דבר מהם נאמר הכל בידי שמים, כי הוא אלהי האלהים עליון על הכל היכול בכל משנה מערכות הכוכבים והמזלות כרצונו מפר אותות בדים וקוסמים יהולל. ונאמין שכל הבאות תהינה כפי התקרב האדם לעבודתו. ולפיכך אחר אזהרת שאלת העתידות מקוסם ודורש בעד החיים אל המתים אמר שתהיה תמים עם השם בכל אלה, ולא תירא ממגיד עתיד אבל מנביאו תדרוש ואליו תשמע. וזה דעת אונקלוס, שלים תהא בדחלתא דה' אלהך, שלא תהיה חסר ביראתו, כי "תמים" הוא השלם בדבר, כמו שה' תמים (שמות יב ה) שאין בו מום ושום חסרון. וזו מצות עשה, וכבר הזכרתי זה בפסוק והיה תמים (בראשית יז א).

גור אריה: ואז תהיה עמו ולחלקו. דבר זה הוציא מדכתיב "עם ה' אלהיך", דלא הוי למכתב רק 'תמים תהיה', כדכתיב (בראשית כה, כז) "ויעקב איש תם", ומאי "תמים תהיה עם ה' אלהיך", אלא פירושו שאז תהיה עם הקדוש ברוך הוא ולחלקו. ואף על גב ד"עם ה' אלהיך" פירושו 'התהלך עמו בתמימות', מכל מקום כיון דלא הוי צריך למכתב רק "תמים תהיה", הוי כאילו נכתב "עם ה' אלהיך" שני פעמים; "תמים תהיה עם ה' אלהיך", ואתה מקבל כל דבריו בתמימות - ראוי אתה שתהיה עמו ולחלקו. ומה שלא פירש "תמים תהיה" בפני עצמו, שיהיה תמים, ואז יהיה לחלקו, שזה היה מקרא חסר כאשר נשאר "עם ה' אלהיך" בפני עצמו, אבל השתא פירושו "תמים עם ה' אלהיך", ואז "תהיה עם ה' אלהיך".

פנים יפות: תמים תהיה עם ה' אלהיך. כבר פירשנו למעלה ברמז כי ה' אלהי ישראל מספרו תרי"ג, וע"ז אמר הכתוב [קהלת יב, יג] את אלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם, כי בחסרון מצוה אחת אינו נקרא תמים, וז"ש מרע"ה לישאל תמים תהיה עם ה' אלהיך שיקרא שמו עליך אז תהיה תמים, ויש עוד לפרש שהוא רמז על מצות הנשתוה, והוא שיהא שוה בעיניו בין במה"ר בין במדת הדין שהוא לשון אלקיך בעבודת הש"י שיהיה טוב ורע שוה אצלו שהוא מסלק מן האדם הקנאה והתאוה והכבוד, וז"ש דהמע"ה [תהלים קלא, א] לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני, דהיינו לא גבה לבי הוא הגאווה והכבוד, ולא רמו עיני הוא התאוה, כמ"ש [ירושלמי ברכות פ"א, ה"ה] העין רואה והלב חומד ע"כ קראו חכמים לבעלי תאוה גבה עינים, ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני הקנאה הוא כמ"ש [תהלים עג, ג] כי קנאתי בהוללים שלום רשעים אראה, והוא השאלה בצדיק ורע לו ורשע וטוב לו [ברכות ז א] וז"ש ובנפלאות ממני שהוא הדבר שא"ל לשום חכם ונביא להבין זה ובמדת הנשתוה יסתלקו כל האברים, וז"ש אם לא שויתי ודוממתי שהכל שוה ודומה, ויש לפרש ודוממתי הוא הענין שאחז"ל [שם ה א].

מלבים: תמים תהיה, שם אלהים שבא בכנוי אל ישראל מורה על הדבוק האלהי עם ישראל והשגחתו הפרטית, ושם תמים מצוין שאין לבו חלוק ר"ל אם תהיה תמים עם ה' ולא תפנה עמו לבקש לדעת עתידות ע"י מעוננים ואף לא ע"י אופן המותר כי תסמוך על ה' כי הוא יכין העתידות עליך לטוב, אז חלקך עם ההשגחה הפרטית וא"צ לך לחקור על העתיד לבא או לעונן על שעה מוצלחת וכדומה כי כ"ז יכין ה' לטובתך מצד שהוא אלהיך ומאתו מצעדי גבר כוננו ואדם מה יבין דרכו, ובזה יש לתרץ מה שתמה הרמב"ן בסוף השגותיו (למ"ע ס"ח) על הרמב"ם שלא חשב תמים תהיה למ"ע עיין שם, שהרמב"ם סמך על הספרי שהוא תנאי אם תמים תהיה חלקך עם ה' אלהיך לא צווי, אבל בגמ' פסחים (דף קיג) משמע שהוא צווי שאין שואלים בכלדיים.

העמק דבר: תמים תהיה וגו'. מה שאתה נצרך לדעת תרגיל עצמך לילך בתום, וה' הטוב בעיניו יעשה. ובספרי דריש עוד הוראה אחרת, כשתהי' תמים הנני מבטיח שתהי' עם ה' אלהיך, וכבר הראנו לדעת דרך משנה תורה דגם לפי הפשט שתיים זו שמענו בכמה קראי, וכ"כ בשו"ת הרשב"א ס' תי"ג שזה המקרא כולל האזהרה וההבטחה.

סג

"מפרי הארץ"

הלכה

אורז זויים

א' האם חייבים לשמוע תקיעת שופר בחדש אלול?

תשובה: אין חיוב לשמוע יש מנהג שבצבור תוקעים אחר התפילה. (עיין תקפ"א)

ב' אם לא תקעו בשחרית האם משלימים במנחה?

תשובה: י"א שישלימו וי"א שאין תשלומין. (עיין סימן תקפ"א)

חושן משפט

א' האם בפרוזבול יש דין ב"ד חשוב?

תשובה: לדעת המחבר דוקא ב"ד חשוב לרמ"א סגי בכל ג'. (סימן טז')

ב' האם דיינים קרובים כשרים לפרוזבול?

תשובה: כשרים ויש שהחמירו בזה. (סימן טז')

אבן העזר

א' האם כדאי לעשות נישואין אחר ט"ו בחדש?

תשובה: יש שמקפידים לא לעשות אחר טו ובחדש אלול אין קפידא זו. (סימן טד')

ב' עשו ש"ב וסיימו לאחר השקיעה ביום השביעי האם יברכו ז"ב?

תשובה: לא יברכו אבל שהשמחה במעונו לכאורה אפשר לומר. (סימן סב')

יורה דעה

א' עשה סוכה בחדר האם צריך להפוך המזוזה?

תשובה: לכאורה צריך להפוך ויש שהקלו בזה. (עיין מ"ב תרכ"ו יו"ד רפו')

ב' כשלא הפך האם צריך להוריד ולקבוע מחדש?

תשובה: לא צריך. (עיין פת"ש רפו')

"לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים"

ר' צדוק הכהן: הבעל הטורים: פרשת נצבים (דברים ל', ו') כתב רמז על חודש אלול מראשי תיבות הפסוק ומל ה' אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך ראשי תיבות אלול לכך נהגו וכו' וכתב וכן לולא האמנתי וגו' (תהלים כ"ז, י"ג) לולא אותיות אלול שמאלול ואילך חרדתי לנגד ה' עיין שם. ונרמז בפסוק ומל לרמז שבחודש אלול הוא זמן התשובה וכתרגומו ויעדי ה' אלהיך ית טפשות לבך וכו'. וכן בתיבת לולא נרמז אותיות אלול שאז הזמן לתקן מעשיו כדי שלא יגרום החטא כמו שנדרש מפסוק זה בגמרא (ברכות ד' א). וזה כוונת הבעל הטורים שכתב שמאלול ואילך חרדתי נגד ה' שזה נרמז בלולא כאמור. ומטעם זה אומרים מזמור הזה בחודש אלול מפני שנזכר בו פסוק זה. שמטעם שנדרש (ויקרא רבה כ"א, ד') אורי בראש השנה וישעי ביום הכפורים לא היו צריכין לאומרו רק בראש השנה ויום הכפורים. רק מפני שבו נרמז שבאלול צריך לתקן מעשיו שלא יגרום החטא. שמראש חודש ואילך מתחילין ימי רצון.

ובמדרש תהלים: (מזמור כ"ז) על פסוק זה לולא האמנתי בזכות האמונה דכתיב לולא וגו' שלא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו אלא כדי שייראו מלפניו שנאמר (קהלת ג', י"ד) והאלהים עשה וגו' ואין לו להקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד שנאמר (דברים י', י"ב) ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו'. והיינו שתכלית הבריאה היה שיהיה אומה ישראלית שיכירו את כח מלכותו יתברך שמו כמו שאמרו (קידושין ל"ב ב) מלך שתהא אימתו עליך. ועל זה מורה שם אדנ"י כמו שנאמר (מלאכי א', ו') אם אדונים אני איה מוראי וזהו על ידי אמונה כמו שמובא (רעיא מהימנא זוהר ח"ג ר"ל א) איהא אמונה. והיינו שעל ידי שמאמין שמלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא עומד עליו ורואה במעשיו מיד יגיע אליו היראה והפחד וכו' (הג"ה ריש אורח חיים). וזה לולא האמנתי לראות בטוב ה' כמו שנאמר (תהלים ל"א, כ') מה רב טובך אשר צפנת ליראיך והיראה הוא על ידי האמונה כנ"ל.

mprihaaretz@gmail.com

ניתן להורדה באתר דרשו

”מפרי הארץ” סימן – ש”ל”ז שלח

בעניין: דין כבוד הבית ודבר שאינו מתכוין \ דברים האסורים בשבת משום השמעת קול.

א: חצר מרוצפת האם מותר לגרור שם שולחן כבד, והאם יש חילוק בזה בין עיר למושב ומדוע?

תשובה: אסור דודאי יעשה חריץ וגוזרים מרוצף אטו אינו מרוצף ומסתבר דאם כל העיר מרוצף יש להקל מה שאין כן במושב.

ב: מ”ה למעשה כיבוד בבגד וכנף אוז בבית מרוצף ובאינו מרוצף?

תשובה: הרמ”א מתיר ויש אוסרים ומסתברא דבמרוצף יש להקל בכל זה.

ג: מ”ה למעשה במברשת רכה?

תשובה: מותר כשנוטל רק האבק מלמעלה אך לכבד היטב את העפר אסור.

ד: מ”ה להריח אבק מהקרקע ברוח שבפיו?

תשובה: מותר (עבה”ל ד”ה ולא מדיחין דיש צד לאסור).

ה: ומ”ה שטיפת הרצפה בשבת?

תשובה: אסור.

ו: מ”ה להקיש בדלת בדרך שיר ושלא בדרך שיר?

תשובה: בדרך שיר אסור ושלא בדרך שיר מותר והגר”א מחמיר.

ז: האם מותר לשרוק בדרך שיר ומדוע?

תשובה: מותר דלא גזרו כשעושה בפה לבד.

ח: מ”ה פעמונים שבס”ת ופרוכת, פעמונים הקבועים בדלת לכתחילה ובשעת הדחק?

תשובה: פעמונים בספר תורה ופרוכת מחלוקת ונוהגים להקל והקבועים בדלת לכתחילה אין להקל ובדיעבד אפשר להקל.

ט: האם מותר למחוא כפים בדרך שיר, להעיר ישנים שלא בדרך שיר, להבריא עופות?

תשובה: בדרך שיר אסור שלא בדרך שיר מותר להבריא עופות אסור ואפשר שבזמן הזה שאין רשות הרבים מותר וכלאחר יד ודאי מותר.

י: מ”ה משחק השחמט בשבת ובחול?

תשובה: לרמ”א מותר ונהגו לעשותם של כסף שיהיו מיוחדים לשבת ויש אוסרים בשבת דאין תועלת בחוכמה זו ואפילו בחול משום מושב ליצים.

רח' הר' קוק 1 ב"ב 0533107467

mprihaaretz@gmail.com

"מפרי הארץ"

"מבית הוועד"

מהרב יצחק שלזג שליט"א

"סוכה מדאורייתא"

יש לעורר בעניני סוכות על הלכות, שבסוכה שינויים מעטים מביאים לידי פסול דאורייתא ואין מצווה כמו זו שבדבר מועט בא האדם לידי פסול לדאורייתא.

ובשיעור זה נדבר על ענין עריבן.

מבואר בגמ' ז' דב' דפנות של הסוכה צריכים להיות עריבן, כלומר מחוברת זה לזה בזוית. ואם יש שם פתח בקרן זוית פסול והוא פסול דאורייתא להרבה פוסקים.

ויש בזה פרטי דינים:

אפשר לחבר ע"י לבוד. כלומר אם יש לו פחות מג' בזוית מהני. אבל מ"מ בעינן שיהיה שיעור דופן ז' אבל לבוד לא מצטרף להשלים לשיעור א"כ היו שתי וערב. [ובפס ד' ולבוד יש עוד לדבר מזה].

צורת הפתח לא מועילה.

דעת המשנ"ב תר"ל שעה"צ כ', דלא בעי' שכל משך הז"ט יהיו עריבן, וסגי אם בזוית מחברת חלק מן הדופן אל הדופן האמצעית, ובשאר הדופן יהיה עומ"ר. כגון עומד 1 פרוץ 3 ועומד 4.

אבל מ"מ בעינן שיהיה עומד של פס ד' ע"מ להכשיר.

ובשעה"צ דעתו דבעי' שיהיה בין הכל, שיעור ז' טפחים ולא פחות. כלומר עומד 1 בפניה, פרוץ 3 ועומד 6. דבסה"כ יש שיעור דופן ז' ועומ"ר.

דעת החזו"א דבעי' שכל הדופן ז' יהיה עריבן. ועכ לדעתו אסור להניח חלון וכדו' למטה מי"ט תוך ז' וצריך שהכל יהיה רצוף ומחובר לדופן האמצעית. היום ראיתי בספר הלכות חג בחג שהגרמ"מ קארפ כ' שאח"כ החזו"א חזר בו (אבל עדיין אין דעתו ממש כהמשנ"ב עיי"ש) ולא הספקתי לעיין בזה עכשיו.